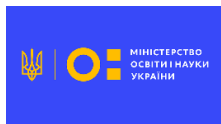

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут обдарованої дитини НАПН України
НЦ «Мала академія наук України»
Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції
«ОБДАРОВАНІ ДІТИ – СКАРБ НАЦІЇ!»

22–28 жовтня 2025 року

Київ
2025

DOI <https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338>

УДК 37.015.3:376-056.45:004.8:159.922.8(082)

О-13

О-13 Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. – 1338 с.

ISBN 978-617-7734-40-5

У збірник увійшли статті та тези учасників VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!», у яких розкрито актуальні наукові та практичні проблеми виявлення, діагностики, розвитку, підтримки та супроводу обдарованої особистості в освітньому середовищі та соціумі, практичний досвід роботи з обдарованими дітьми та молоддю.

Тематика публікацій:

- Сучасні тенденції та філософсько-методологічні засади дослідження обдарованості
- Новітні технології в дослідженні та розвитку обдарованості у світовому освітньому просторі
- Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості дітей і молоді в Україні
- Педагогічні інновації в освіті обдарованих учнів
- Соціально-психологічна підтримка обдарованої особистості в умовах воєнного стану
- Штучний інтелект та обдарованість: нові можливості для дослідження, розвитку й підтримки

Видання рекомендовано для науковців, керівників і представників освітніх закладів, інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників усіх ланок системи освіти, психологів, соціологів та інших фахівців.

Статті подано в авторській редакції (збережено стилістику, орфографію та мову). Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела тощо.

УДК 37.015.3:376–056.45:004.8:159.922.8(082)

компетентного, творчого та відповідального учня, здатного до самореалізації в сучасному суспільстві.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробці спеціальних спецкурсів, програм, тренінгів, майстер-класів формування самоконтролю учнів у процесі їх навчально-пізнавальної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бех І.Д. Особистісно орієнтоване виховання: науково-методичний посібник. Київ : Либідь, 2003. 272 с.
2. Державна національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // *Освіта України*, 2002. № 29. С. 4–6.
3. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
4. Сисоєва С.О. Педагогічна творчість: сутність, структура, розвиток. Київ : Логос, 2011. 312 с.
5. Чеботарьова І.М. Формування навчальної самостійності учнів основної школи. Харків : Основа, 2015. 144 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищ. пед. закладів освіти. Київ : Академвидав, 2000. 530 с.

Серих Л. В.,

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри теорії і методики змісту освіти,

КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти,

Su181260slv@ukr.net,

<https://orcid.org/0000-0001-5290-8596>

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розкрито вплив процесу взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти на естетичне виховання особистості, обдарованої зокрема. Досліджено вплив означеної взаємодії на естетичне виховання підлітків як на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» у закладах загальної середньої освіти, так і в гуртках мистецького, художньо-естетичного, декоративно-ужиткового мистецтва відділів закладів позашкільної освіти.

Ключові слова: естетичне виховання, заклади загальної середньої освіти, заклади позашкільної освіти, підлітки, взаємодія.

Abstract. The article reveals the influence of the process of interaction between institutions of general secondary and out-of-school education on the aesthetic education of a gifted individual in particular. The influence of the specified interaction on the aesthetic education of teenagers is investigated both in the lessons of the

integrated course «Art» in secondary education institutions, and in art, aesthetic, decorative and applied arts clubs of departments of extracurricular education institutions, out-of-school institution.

Key words: aesthetic education, general secondary education institution, out-of-school institution, teenagers, interaction.

Постановка проблеми.

Нові виклики сьогодення, динамічний розвиток інноваційних технологій, євроінтеграційний вектор в освітній політиці нашої держави і входження України до європейського освітнього простору, детермінували реформування системи освіти, трансформація світогляду на демократичний і гуманістичний тип особистості, нові вимоги суспільства до формування самодостатньої особистості, яка спроможна реалізувати себе в різних видах життєдіяльності й багатомовній спільноті, як підґрунтя для подальшого розвитку системи загальної середньої та позашкільної освіти, запровадження модернізаційних змін і науково обґрунтованих основ її інноваційного розвитку за сучасних умов. Це зумовлює переосмислення ролі загальної середньої та позашкільної освіти у вихованні особистості, зокрема обдарованої особистості.

На нашу думку, концепція Нової української школи [2] спирається на ключову фігуру освітнього процесу – підлітка, який цінує до себе ставлення, як до рівних, довіру, пройшов адаптаційний цикл НУШ (5-6 класи), є у 8 класі – другий цикл базової середньої освіти (7-9 класи), має ґрунтовну підготовку з попередніх класів і саме цей прошарок здобувачів освіти є найактивнішим відвідувачем закладів позашкільної освіти, бо має значні результати у навчанні та вихованні у закладі загальної середньої освіти й прагне подальшого набуття творчої практичної діяльності та реалізації своїх практичних навичок уже в закладі позашкільної освіти.

Аналіз останніх публікацій.

Вирішення в психолого-педагогічному обігу проблеми розвитку обдарованої особистості неможливе без використання наукових уявлень про розвиток природних характеристик людини, про це зазначали відомі українські психологи І. Бех, Л. Виготський, Г. Костюк, П. М'ясоїд та ін.

Погляди на проблему естетичного виховання й творчого розвитку дитини через призму обдарованості простежуються впродовж усієї генези цивілізації, зокрема у дослідженнях античних мислителів (Сократа, Платона, Аристотеля, Демокрита). Розв'язанням питання формування особистості займалися видатні науковці: Д. Дьюї, Я. Коменський та ін. Відомі вітчизняні просвітителі-педагоги минулого П. Могила, Ф. Прокопович, Г. Сковорода, О. Духнович, Х. Алчевська, Г. Ващенко, І. Огієнко, С. Русова, А. Макаренко, В. Сухомлинський, композитори М. Лисенко, О. Кошиць також обговорювали й досліджували категорію «виховання особистості».

Філософи: В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кудін; психологи: Б. Ананьєв, Л. Божович, І. Кон, О. Леонтєв, В. Моляко; педагоги: Н. Ветлугіна, Л. Дмитрієва, Д. Кабалевський, О. Олексюк, В. Орлов, Г. Падалка, О. Рудницька та інші розглядали важливі питання формування в підлітків естетичного ставлення до дійсності, ідеї соціально-культурної обумовленості розвитку і становлення особистості.

Не викликає сумнівів, що найбільш придатною освітньо-виховною технологією, яка забезпечує естетичне виховання підлітків закладах загальної середньої освіти, є технологія інтегрованої мистецької освіти (О. Комаровська, О. Лобова, Л. Масол, Н. Миропольська, М. Семко, Л. Серих, Г. Шевченко та ін.).

Освітньо-виховні технології позашкільної освіти, зміст та напрями виховання особистості в закладах позашкільної освіти є предметом уваги наукових досліджень О. Биковської, В. Вербицького, Л. Ковбасенко, О. Литовченко, В. Мачуцького, Г. Пустовіта, Т. Сущенко, Л. Тихенко та ін.

Мета статті – дослідити можливості реалізації обдарованої особистості в естетичному вихованні підлітків у процесі взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти та проаналізувати специфіку роботи, форм і методів ефективної взаємодії педагога з обдарованими дітьми.

Виклад основного матеріалу.

Аналізуючи концептуальні засади реформування нової української школи, зазначаємо, що перевага надається педагогіці партнерства в навчанні і вихованні, яка на практиці забезпечується плідною співпрацею вчителів, батьків та дітей на засадах взаємної довіри й поваги [2, с. 3].

Відповідно до концепції «Нова українська школа» заклади «загальної середньої та позашкільної освіти змінили маркери роботи естетичного виховання з підлітками означених закладів. Ця тенденція цивілізованого світу пов'язана з упровадженням у педагогічну практику компетентісно орієнтованої освіти, яка сприяє набуттю здобувачами освіти компетентностей, необхідних у житті» [6, с. 226].

Якщо мета навчально-виховного процесу за традиційною схемою визначалася «набором знань, умінь, навичок, якими повинен оволодіти випускник закладу загальної середньої або позашкільної освіти, то сьогодні такий підхід виявляється недостатнім. Наукові розвідки свідчать, що в сучасних умовах формування знань, умінь і навичок не є головною метою освіти, бо для людини надзвичайно важлива не стільки енциклопедична освіченість, скільки здатність застосовувати здобуті узагальнені знання та вміння для вирішення конкретних ситуацій і проблем, які виникають в реальній діяльності. Соціуму нині потрібні особистості, готові до залучення в подальшу життєдіяльність. Тому компетентнісний підхід дає змогу з'ясувати, визначити рівень оволодіння

випускником компетенціями, тим, що він може робити, яким способом діяльності опанував» [6, с. 227].

Безліч механізмів, способів і технологій діяльності, які забезпечують діяльнісний підхід, реалізуючи основний концепт освіти – Державний стандарт базової середньої освіти, притаманні також і до виховання здобувачів освіти або виховного процесу закладів освіти.

Ми розглядаємо естетичне виховання обдарованого підлітка як цілісний процес взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти, як «систему естетичного виховання підлітка, що має спрямовувати й спрямовує педагогічні зусилля на розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань здобувачів освіти; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчої самореалізації; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні, свідомого вибору подальшого життєвого шляху» [5, с. 80].

Іноді творче мислення обдарованої дитини розглядається як відхилення від норми або негативізм. Наукові дослідження, проведені в багатьох країнах світу, переконливо доводять, наскільки складно перебудувати систему освіти, змінити ставлення педагога до обдарованої дитини, зняти бар'єри, що блокують її таланти. Існує думка, що обдаровані діти не потребують допомоги дорослих, але, такі діти найбільш чутливі до оцінки своєї діяльності, поведінки і мислення, вони більш сприйнятливі до сенсорних стимулів і краще розуміють відносини і зв'язки. Обдарована дитина схильна до критичного ставлення не тільки до себе, але і до оточуючого. Тому педагоги, які працюють з обдарованими дітьми, мають бути досить терпимі до критики взагалі і себе зокрема.

Свої психологічні моделі щодо обдарованості розробили: Дж. Гілфорд, Е. де Боно, Дж. Галлаір, Дж. Рензулі, П. Торренс. Німецький психолог В. Штерн формулює визначення «обдарованість» як загальну здатність індивіда свідомо орієнтувати своє мислення на нові вимоги, це загальна здатність психіки пристосовуватися до нових завдань і умов життя. Український науковець З. Гільбух [1] разом із групою вчених розробляє диференційовану систему навчання, яка дає більші можливості для прояву індивідуальності дитини. Отже, узагальнюючи думки науковців, даємо поняття «обдарованість – міра генетично і дослідно визначених можливостей людини адаптуватися до життя; обдарованість – це ніби природний дар, який людина одержує, щось спадково зумовлене». Основні функції обдарованості – максимальне пристосування до світу, оточення, знаходження рішення у всіх випадках, коли виникають нові, непередбачені проблеми, що вимагають саме творчого підходу.

Обдарованість є функцією всієї системи умов життєдіяльності в її єдності, функцією особистості. Вона нерозривно пов'язана з усім життям особистості й тому виявляється на різних етапах її розвитку. Обдарованість виражає внутрішні

можливості розвитку не організму як такого, а особистості. Однак, якщо обдарованість виражає внутрішні особливості особистості, то до неї повною мірою можна віднести концептуальну основу: внутрішнє завжди опосередковане зовнішнім і невіддільне від нього.

Проблема обдарованості завжди привертала до себе увагу широкого кола фахівців – психологів, педагогів, соціальних працівників, культурологів, мистецтвознавців, історіографів та інших спеціалістів. У наш час зазначена проблема набула особливої ваги у зв'язку з розв'язанням завдань державної значущості, а саме: впровадження концепції «Нова українська школа», Державного стандарту базової середньої освіти, модельних програм мистецької освітньої галузі, програм художньо-естетичних, мистецьких відділів закладів позашкільної освіти, підготовкою педагогів, здатних створювати нові технології, реалізовувати STEM, STEAM та інше, модернізувати українську освіту і культуру відповідно до загально-національних суспільних потреб, розширити інтелектуальне та організаційне ядро освітньої реформи в Україні.

Результати освіченості й естетичної вихованості підлітків закладів загальної середньої та позашкільної освіти спрямовані не лише на формування в учнів комплексу ключових і предметних компетентностей, а й на розвиток у них емоційного інтелекту, навичок взаємодії, комунікативних і творчих здібностей, які закладають підґрунтя для особистісної самореалізації дитини в суспільстві, досягнення акмеуспіху в подальшому житті, розвитку обдарованості.

Позашкільна освіта зокрема віддзеркалює суспільство на вільний доступ до освіти, свідоме обрання напряму освітньої діяльності та всебічний розвиток дітей та молоді. Саме від якості позашкільного навчання й виховання залежить збагачення культурних національних цінностей молодого покоління.

Практико-орієнтована діяльність, спрямована на розвиток обдарованої особистості, містить сукупність завдань, вправ, технологій, проєктів, інструментів поточного формувального оцінювання, майстер-класів та інші механізми, які ми коротко розглядаємо в дослідженні.

Техніка «Довірливе ставлення». Підлітки 7-9 класу цінують до себе довірливе ставлення, то педагог призначає конкретним учням зону своєї відповідальності, позиціонуючи такі завдання як завдання, виконання яких важливе для педагога особисто, і він довіряє це учням, дозволяючи їм виправдовувати цю довіру, справлятися із важливими задачами, наприклад для кращої взаємодії і делегування (через довірливе призначення, жеребкування або систему чергувань); слідкувати за часом (наприклад під час завдань, на які дається конкретний ліміт часу); записувати ключові думки / знахідки уроку (на дошці або на окремому папері); фіксування певних етапів уроку чи напрацювань на фото / відео, написання есе тощо [7; 8].

Вправа «Світлофор» дозволяє ранжувати, диференціювати завдання і очікувати результати, підходить, якщо у учнів наперед є конкретні задачі – виписані на дошці чи розподілені індивідуально, за варіантами. Є три режими роботи, які оголошує і курує вчитель.

«Червоний» – індивідуальна робота. Усі учні працюють індивідуально, у класі тиша, ні з ким не можна радитися.

«Жовтий» – робота із однокласниками. Можна радитися, ходити по класу, залучати до спільного вирішення.

«Зелений» – робота із вчителем. Зберігаються можливості «жовтого», але додається опція запитати у вчителя, яка була не доступна на попередньому рівні.

Зміну рівнів можна оголошувати голосом, а ще краще – підкріплювати наочно, наприклад закріплюючи аркуш відповідного кольору на дошці [7; 8].

Вправа «Брейншторм» підходить, коли є задача згенерувати ідеї, цікаві рішення. Проводиться у групах по 5-6 учнів. Важливо спочатку розказати правила і запропонувати в групах призначити відповідальних за їх виконання.

Є ліміт часу (наприклад, 5-10 хвилин, більше вже втрачається динаміка). Відповідальний «Тайм-кіпер» слідкує за часом, періодично повідомляє, скільки часу ще залишилося.

Усі ідеї мають записуватися. «Літописець» фіксує все на папері. Може бути два «літописці».

Без критики на етапі генерування ідей, щоб не перешкоджати потоку креативу. Критикою можуть бути коментарі «Та це дурня», «Це вже було», «Що ти таке говориш», «Як ти собі це уявляєш?» та ін. Менеджер з критики слідкує за тим, щоб критики не було або вона одразу припинялася. Може використовувати кодове слово «критика» чи певний сигнал, щоб без зайвих слів зупиняти критичні вислови і рухатися далі.

Етап генерації ідей. Усі важливі ідеї від кожного. Добре, коли кожний учасник групи висловлюється, активно включаючись. Підтримувач слідкує, щоб усі мали висловлюватися, мотивує неактивних озвучувати свої ідеї, залучає до спільної роботи.

Етап вибору ідей та їх презентація. Тут можна включати аналіз і відставляти ті ідеї, які не підходять, відбираючи ті, які задовольняють початкове завдання. Презентатор презентує відібрані ідеї усьому класу [7; 8].

Вправа «Шкала Лайкерта»

Учитель наводить кілька тверджень, які не є відверто істинними або помилковими, але є спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над висловлюванням, а потім обговорити його з однокласниками.

Завдання: висловити свої думки щодо висловлювань:

«Рок-музика згубно впливає на підлітків, розбещує їх».

«Рок-музика – музика минулого» [8, с. 47].

Техніка «2 зірки + бажання»

Техніка використовується на будь-якому етапі уроку як самооцінювання, взаємооцінювання, а також для оцінювання на уроці роботи вчителя. Можна використати для характеристики художнього, музичного твору. Зірки – що сподобалося, метелик – бажання, що треба змінити [8, с. 50].

Техніки колективної рефлексії

Дерево очікування / Дерево передбачень / Піраміда передбачень

На імпровізоване дерево (піраміду, скриньку, грядку) учні наклеюють або прикріплюють різними способами стікери зі своїми «рефлексіями». Робота може відбуватися на завершальному етапі уроку – рефлексії.

Флеш-карта

Варіант 1. Дітям пропонується картка з зображенням мистецького твору чи архітектури, потрібно висловити свої думки.

Варіант 2. Дітям (в групах) пропонуються картки. З одного боку малюнок з іншого запитання. Певний час діти обговорюють ці запитання, а потім один з представників дає відповідь.

Варіант 3. Після вивчення нової теми роздаєм учням невеликі щільні картки. Діти з одного боку пишуть, що вони зрозуміли (основну думку, 2-3 пропозиції), з іншого – що залишилося незрозумілим. Збираємо картки і аналізуємо відповіді. За певних умов картки можна не підписувати. Діти можуть обмінятися і проаналізувати самі [8, с. 50].

«Рішення-рішення»

Для того, щоб здогадалися, про що йтиметься мова сьогодні на уроці, проведемо опитування.

На кожне запропоноване моє твердження ви повинні підняти картки, якщо «так» – зелену, якщо «ні» – червону.

Чи можна сказати, що архітектура – це мистецтво будівництва?

Відповідь: Так

Чи використовуються кольори в архітектурі для прикраси будівель?

Відповідь: Так

Чи існують будівлі, де немає жодного декоративного елемента?

Відповідь: Ні

Чи можна зустріти скульптури на фасадах деяких будівель?

Відповідь: Так

Чи є вітражі лише елементом сучасної архітектури?

Відповідь: Ні

Чи є головна мета архітектурного ансамблю – створити красивий простір?

Відповідь: Так

Чи може архітектура поєднувати в собі різні види мистецтва?

Відповідь: Так [8, с. 57].

Вправу «Зазирніть у майбутнє» доречно провести на початку уроку для мотивації навчальної діяльності та зацікавленості учнів у даній темі (друковані картки для очного уроку або у форматі Гугл-презентація для дистанційного уроку).

Вправа «Етичні питання реклами»

Завдання до проведення вправи:

Обговорити з учнями, чи можуть деякі рекламні матеріали бути етичними, і як реклама може маніпулювати людьми.

Учні мають знайти приклади реклами, які можуть бути образливими або маніпулятивними, і подискутувати, як можна покращити таку рекламу [8, с. 60].

Висновки. Задатки обдарованості, творчі здібності, креативне мислення притаманні будь-якій дитині від народження, треба тільки зуміти розкрити їх і розвинути. Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих і талановитих дітей є одним із головних завдань удосконалення системи освіти. Для цього доцільно скласти модель формування та розвитку обдарованості, основними складовими якої є: упровадження нетрадиційних форм навчання: заняття-екскурсія, заняття-інтерв'ю, заняття-конкурс, заняття-аукціон, майстер-клас, інтегровані заняття; залучення вихованців до реалізації творчих робіт та проєктів: створення власних ескізів, персональні виставки, концерти, флешмоби, творчі звіти, презентації творчих проєктів, фестивалі; стимулювання самостійного вирішення проблем; створення власного портфоліо, пошук додаткової інформації; запровадження проблемного, діяльнісного, компетентнісного методів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гільбух Ю.З. Розумово обдарована дитина. – К.: Либідь. – 2002.
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи: URL:<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
3. Критерії оцінювання мистецької освітньої галузі: 2024: URL:https://osvita.ua/doc/files/news/927/92715/Kriteriyi_mistectvo.pdf
4. Методика навчання «Мистецтво» (інтегрований курс) у 5-6 класах на засадах компетентнісного підходу в умовах воєнного стану та відбудови: метод. посібник / Автори-упорядн.: Л.В. Серих, В.Г. Чуркіна, К.О. Косенко. – Суми: НВВ КЗСОІППО. – 2023. – 125 с.
5. Серих Л. В. Підготовка педагога до впровадження взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матер. VIII Всеукр. наук. -прак. конф. 20-21 грудня 2022. Навч. -наук. ін-т педагогіки і психології СДПУ ім. А. Макаренка. – 2022. – С.80–83.
6. Серих Л. В. Реалізація компетентнісного підходу в естетичному вихованні

підлітків у контексті взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти. Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy» je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. – № 11(18). – 2022. С. 226–235.

7. Формувальне оцінювання мистецької освітньої галузі НУШ: адаптаційний цикл: метод. посібник / за заг. ред. Л.В. Серих; КЗ Сумський обл. ін-т післядипломної пед. освіти, кафедра теорії і методики змісту освіти. Суми: НВВ КЗ СОППО. – 2023. – 101 с.
8. Формувальне оцінювання навчальних досягнень з мистецтва НУШ: другий цикл базової середньої освіти: навч.-метод. посібн. / за заг. ред. Л.В. Серих, доц. каф. теорії і методики змісту освіти КЗ Сумський обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти. Суми: НВВ КЗ СОППО. – 2024. – 323 с.

Скаржинець А. В.,
ад'юнкт кафедри інформаційної боротьби,
Національний університет оборони України,
skarzenets@gmail.com

ІІІ ЯК ПОТЕНЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЕСТРУКТИВНОГО ВПЛИВУ В ОСВІТІ

Анотація. Стрімка інтеграція інструментів штучного інтелекту (далі ІІІ) в шкільну освіту відкриває для обдарованих учнів нові можливості персоналізованого навчання, швидкого оцінювання виконаних завдань та зменшення рамок для творчості. Але водночас зростає і спектр ризиків, як-то послаблення критичного мислення, посилення залежності від автоматизованих підказок від ІІІ та так звані «галюцинації» моделей ІІІ. Останні дослідження показують, що вразливість сервісів ІІІ до маніпулятивних інформаційних впливів з боку сторонніх агентів може переноситися й на освітню діяльність, особливо коли йдеться про довірливих користувачів – дітей.

Ключові слова: обдарованість, штучний інтелект, цільова аудиторія, пропаганда.

Annotation. The rapid integration of artificial intelligence (AI) tools into school education opens up new opportunities for gifted students, such as personalized learning, faster assessment of completed tasks, and fewer constraints on creativity. At the same time, however, the spectrum of risks is also expanding, including the weakening of critical thinking, increased dependence on AI-generated prompts, and the so-called “hallucinations” of AI models. Recent studies show that the vulnerability of AI services to manipulative information influences by external actors can also transfer into educational activities, especially when it comes to trusting users – children.

Keywords: talent, artificial intelligence, target audience, propaganda.

За останні роки інструменти на базі ІІІ стали ще доступнішими в шкільній освіті: від генерації персоніфікованих завдань до створення адаптивних